

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 218/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Zvara advokáti s. r. o., Námestie SNP 1, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 22C/53/2009 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 22C/53/2009 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 22C/53/2009 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** jej Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnenému zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 22C/53/2009. Okrem toho

sťažovateľka žiada, aby bolo okresnému súdu prikázané konať bez zbytočných prietáhov a aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhrada trov konania.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobou z 18. marca 2009 na okresnom súde domáha proti Slovenskej republike náhrady škody 418 510,49 eur spôsobenej pri výkone verejnej moci. Tvrdí, že žalovaný mal sťažovateľke spôsobiť škodu nesprávnym postupom súdneho exekútora, ktorý nesplnil povinnosť uloženú zákonom a nevyplatil sťažovateľke ako oprávnenej v exekučnom konaní sumu priznanú uznesením okresného súdu.

3. Súd o žalobe rozhodol rozsudkom z 13. apríla 2012 tak, že žalobu zamietol. Proti rozsudku podala sťažovateľka odvolanie. Uznesením z 22. mája 2014 odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Proti uzneseniu podala žalovaná dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením z 8. decembra 2014 tak, že dovolanie odmietol. Rozsudkom z 19. novembra 2015 okresný súd žalobu opätovne zamietol. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd uznesením z 30. novembra 2017 rozsudok okresného súdu znovu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Sťažnosťou na prietahy v konaní sťažovateľka upozornila na prietahy v konaní a zároveň sa opakovane domáhala rozhodnutia. Okresný súd vyhodnotil sťažnosť na prietahy v konaní ako dôvodnú. Dňa 27. februára 2020 vydal okresný súd v poradí tretí rozsudok, proti ktorému podala odvolanie sťažovateľka a aj žalovaná. Spis bol koncom januára 2021 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

III.

5. Sťažovateľka namieta dlhodobú nečinnosť okresného súdu, ktorá jej spôsobuje právnu neistotu. Dĺžku konania sťažovateľka považuje za neprimeranú. Tvrdí, že prejednávacia vec nie je fakticky a ani právne zložitá. V súvislosti s procesným konaním a rozhodovaním okresného súdu uvádza, že nie je možné akceptovať ako ospravedlniteľný dôvod to, že má vysoký nápad vecí a nedostatočné personálne obsadenie súdu.

6. Okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti poukázal na personálne zmeny v súdnom oddelení a na jeho zaťaženosť. Skonštatoval svoju nečinnosť v období od 31. januára 2018 do 2. januára 2019 a od 20. júla 2020 do 29. januára 2021. Poukázal na to, že v doterajšom priebehu konania bol spis približne štyri roky na odvolacom súde a približne tri mesiace na dovolacom súde. Uviedol, že veci sťažovateľky predchádza množstvo nevybavených vecí. Ďalej uviedol, že sa sťažovateľke za spôsobené prietahy ospravedlnil. V závere okresný súd poukázal na zaťaženie súdu, ktoré vedie k prietahom v konaniach, a žiadal, aby ústavný súd konštatoval objektívnu zodpovednosť Slovenskej republiky za stav na okresnom súde.

IV.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom

na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľov (II. ÚS 32/02).

8. Čo sa týka zložitosti veci, treba uviesť, že na okresnom súde sa koná o žalobe o náhradu škody. Z toho nemožno dospieť k záveru, že by vec bola skutkovo či právne zložitá. Posudzovanie žaloby o náhradu škody je bežnou súčasťou rozhodovacej praxe všeobecných súdov. Čo sa týka správania sťažovateľky, neboli zistené žiadne okolnosti, ktoré by mali mať vplyv na dĺžku konania.

9. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukazyval na celkovú zaťaženosť okresného súdu. Organizačné, personálne či technické problémy všeobecných súdov nemôžu byť na úkor práv účastníkov konania, nezbavujú štát zodpovednosti za prietahy v súdnom konaní, v dôsledku čoho takéto argumenty neobstoja (napr. III. ÚS 17/02). Systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Účelom ústavnej sťažnosti je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorom sa ocitla sťažovateľka.

10. Rozhodujúcim spôsobom sa na dĺžke konania odrazila nečinnosť okresného súdu a to, že vo veci už bolo rozhodnuté trikrát rozsudkom, no žiaden z týchto rozsudkov doteraz nenadobudol právoplatnosť, keďže prvé dve rozhodnutia boli zrušené a proti poslednému rozsudku boli podané odvolania. Konanie trvá viac ako 12 rokov. Preto ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Vzhľadom na to, že o žalobe nebolo do nálezu ústavného súdu rozhodnuté, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súde prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

12. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur. Okrem už uvedených kritérií pri rozhodovaní o prietahoch v konaní treba prihliadnúť na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02). Sťažovateľka sa podaným návrhom domáha náhrady škody v pomerne vysokej čiastke. Právna neistota sťažovateľky môže byť odstránená len právoplatným rozhodnutím o jej žalobe. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti okresného súdu a osobitne význam sporu pre sťažovateľku ústavný súd návrhu sťažovateľky na priznanie finančného zadosťučinenia vyhovel sčasti, a to tak, že jej priznal 3 000 eur.

V.

13. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré vznikli zastúpením advokátom vo výške 460,90 eur určených podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu, ktorým je priemerná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti), čo spolu s náhradou (2 x 10,87 eur) predstavuje 384,08 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 76,82 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu